

Vrata jankovských usedlostí

Pohled na jankovské domy v přední části vsi, uspořádané po obou stranách silnice

Jankov byl v minulosti vesnicí, kde každé stavení bylo zemědělskou usedlostí. Ty se v průběhu 2. pol. 19. stol. a 1. pol. 20. stol. přestavbami změnilly ve zcela uzavřené jednotky s obytnou částí, chlévy, kolnami, stodolami a dvorem s hnojištěm uprostřed. Do usedlosti se vjíždělo vrata z hlavní cesty vsí, nebo z bočních cest v zadní části vsi. Průčelí stavení a vrata se proto stala viditelnou vizitkou každého hospodáře. Můžeme říci, že v průběhu doby se právě vrata stala hlavní chloubou jankovských hospodářů.

A každý je chtěl mít stejně pěkně jako soused, nebo ještě hezčí, nápaditější. Slýchávali jsme o truhláři z Chaloupek, který uměl vrata zhotovit a doplnit je nejrůznějšími zdobnými prvky. Někdy to byla jen jednoduchá mřížovina z lišt, jindy si truhlář vyhrál s dekorativními prvky stylizovaných květů, paprskovitě se rozbíhajících listů, nebo vytvářel i složitější ornamenty. Velkou roli hrála i barva vrat, většinou šlo o kombinaci dvou barev, které ladily spolu navzájem, ale i s celým průčelím domu.

Konstrukce těchto dřevěných dvoukřídlých vrat byla velmi jednoduchá a otvírání umožňovaly dva svislé boční sloupy, uchycené zpravidla nahoře do železného oka trámu a dole do otvoru vyvrtaného v kameni. Zevnitř byla vrata zpevněna několika příčnými trámkami. Všechna vrata jankovských hospodářů měla v sobě i **dvířka**, kterými se do usedlosti vcházelo. Pouze usedlosti č. 13, 14 a 19 měly kromě vrat ještě samostatná vstupní dvířka, kterými se po několika schůdcích (č. 13, 14), nebo pěšinou vedoucí vzhůru (č. 19) mohlo vstoupit na zápraží podél obytné části usedlosti. Vrata naopak vedla do širokého průjezdu do dvora a odtud se teprve odbočovalo do obytného stavení a do hospodářských částí domu.

Protože Jankov je postaven na svahu, vjezdy do dvorů v horní části nad silnicí byly dosti strmé, a tak ze zadu těchto usedlostí bylo ještě možno vjet do dvora i přes stodolu, sváželo se tak např. obilí z polí. Usedlosti v dolní části vsi měly většinou povlovnější vjezd i výjezd.

V současné době se zemědělské usedlosti zcela změnilly v rodinné domky, a i když v některých pokračuje značně zredukovaný chov drobného hospodářského zvířectva, ostatní zemědělská činnost skončila. Při přestavbách domů však majitelé zachovávají jedinečnost původních vrat, anebo začleňují vrata uchovávající podobnost stylu a jednotný ráz vesnice.

Původní vrata bývalých zemědělských usedlostí v Jankově

Č. 3

Č. 6

Č. 5

Č. 8

Č. 14

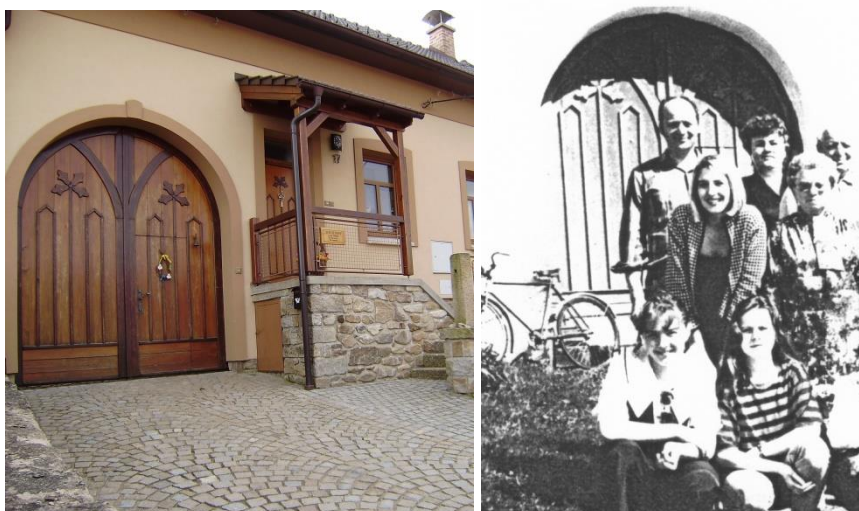

Č. 22

Stará vrata jako nová (po renovacích a opravách)

Č. 17 v současnosti a v r. 2001

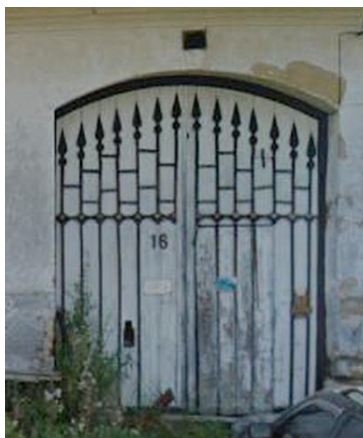
Č. 17 v současnosti a v r. 1993

Č. 18 v současnosti a v době první republiky

Č. 21 nová vstupní vrata a ta původní z konce 20. století

Č. 16 tato vrata bohužel už neexistují, stavení vyhořelo při požáru v r. 2013

Původní vrata č. 23 a č. 24, kde majitelé dekorativní vzory barevně sjednotili s podkladem

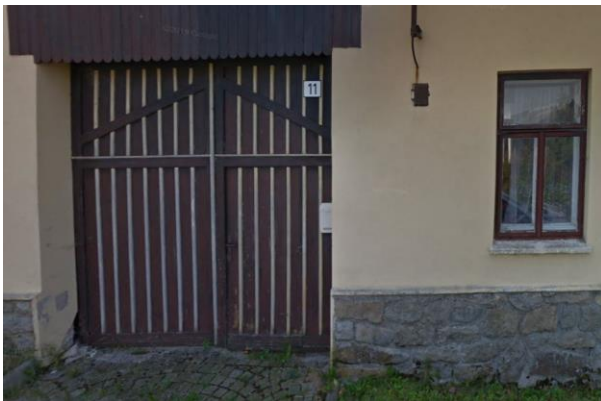
Obdobně barevné sjednocení dekorativních lišt a podkladu u č. 13 a č. 7 (nová vrata)

Původní vrata u č. 27 s barevně odlišenými lištami a nová vrata u č. 20 barevně sjednocená

Nová vrata u č. 10 a č. 2

Původní vrata č. 11 noví majitelé neobnovili, ale do novostavby včlenili obdobně řešená vrata, a navíc ještě dvířka

Původní dvířka (č. 14) a po renovaci

Nově upravený vjezd a vchod do domu č. 32 se vsazenými renovovanými dvířky

Stará stavení, jejichž vrata se dochovala jen na fotografiích

Č. 9 U Výborných (stavení už neexistuje)

Č. 19 U Přenosilů, stará část s dvířky zůstala, vrata připadla k č. 34, nahrazena novými

Zcela nová vjezdová vrata u č. 1

Nová vrata u č. 34 (místo původních č. 19)

Několik starších i novějších pohledů na ves

Vjezd do vsi u č. 1

Č. 3

Č. 7

Č. 22

Č. 11

Č. 27

Č. 18